

Kararların Paylaşımı Ölçeği'nin Türkçe Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Dilek Demirtepe Saygılı¹, Berna Aytaç²

Demirtepe Saygılı, D. ve Aytaç, B. (2020). Kararların Paylaşımı Ölçeği'nin Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Nesne*, 8(18), 390-404. DOI: 10.7816/nesne-08-18-03

Anahtar kelimeler

Kararların paylaşımı, eş ilişkisi, aile, güvenilirlik, geçerlik, uyarlama

Keywords

Making decisions, couple relationship, family, reliability, validity, adaptation

Öz

Aile içi kararların eşler arasında nasıl paylaşıldığını ölçmeyi amaçlayan Kararların Paylaşımı Ölçeği aile çalışmalarında tercih edilen ölçeklerden biridir. Bu çalışmanın amacı Kararların Paylaşımı Ölçeği'nin kadın örnekleminde Türkçe uyarlamasını yapmak, geçerliğini ve güvenilirliğini incelemektir. Bu amaçla 219 kadın katılımcıya uygulanan ölçeklerden elde edilen veri, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan üç faktör toplam varyansın % 44.27'sini açıklamış ve masraflar, sosyal etkinlikler ve davranışlar olmak üzere ailede karar alınan üç alanı temsil etmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi ile uyum indeksleri incelenerek [$\chi^2(30) = 70.80, p = .000, \chi^2/sd = 2.36, CFI = .90, GFI = .93, RMSEA = .09$] oluşan yapı desteklenmiştir. Ölçeğin kavramsal olarak ilişkili ve bağımsız olması beklenen kavramları ölçek araçları ile ilişkileri incelenerek birleşen ve ayırt edici geçerlik açılarından değerlendirmeler yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa .83), bileşik güvenilirlik (.76) ve test tekrar test güvenilirlikleri ($r = .82, p < .001$) açılarından değerlendirilmiştir. Bulgular, Kararların Paylaşımı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak aile çalışmalarında kullanılabileceğini göstermiştir.

Turkish Adaptation, Validity, and Reliability Study of The Making Decisions Scale Abstract

Being one of the scales used in family studies, Making Decisions Scale aims to evaluate how decisions are shared between spouses. The aim of the current study is to adapt Making Decisions Scale to Turkish and evaluate its validity and reliability in a sample consisting of women. Explanatory and confirmatory factor analyses were conducted using data provided by 219 female participants. The findings of explanatory factor analysis revealed three factors representing expenses, social activities, and behaviors. The factors explained 44.27 % of the variance. Confirmatory factor analysis supported the three-factor structure with fit indexes [$\chi^2(30) = 70.80, p = .000, \chi^2/sd = 2.36, CFI = .90, GFI = .93, RMSEA = .09$]. Convergent and divergent validities of the scale were also evaluated by examining the relationships between the scale and relevant or independent concepts. The reliability of the scale was assessed by examining internal consistency (Cronbach Alpha .83), composite reliability (.76), and test-re-test reliability ($r = .82, p < .001$). Findings indicated that the Turkish form of Making Decisions Scale can be used in family studies as a valid and reliable measurement device.

Makale Bilgisi

Geliş tarihi: 23 Aralık 2019

Düzeltilme tarihi: 20 Ekim 2020

Kabul tarihi: 20 Kasım 2020

DOI: 10.7816/nesne-08-18-03

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Atılım Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, dilek.saygili(at)atilim.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4644-9570

² Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, b.aytac(at)hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3565-3269

Aile terapilerinin yaygınlaştığı 1970’lerden itibaren psikolojik bozukluklar ve aile içi sorunlar konusunda bireyler ailelerin parçası olarak görülmekte ve sorunlar aile bütününe içinde değerlendirilmektedir. Bu dönem ile birlikte aileyi inceleyen pek çok model geliştirilmekte, kavramlar ve ölçüm araçları alan yazında yer almaktadır. Bronfenbrenner’in Ekolojik Aile Modeli (1979), Sistemler Yaklaşımı (Ackerman, 1959; Bowen, 1978) ve Minuchin’in Yapısal Aile Modeli (1974) en çok bilinen modellerdir. Bu kuramlar sayesinde aile işleyişi, işlevselliği, rol dağılımı, sorumluluklar ve iletişim gibi konular detaylı bir şekilde incelenmektedir (örn. Cridland, Jones, Stoyles, Caputi ve Magee, 2016; Bowen, Hay, Harris-Wai, Meischke ve Burke, 2017).

Aile işleyişinin bir parçası olan karar alma, sistemler yaklaşımındaki güç kavramı ile açıklanabilir. Buradaki güç bir kişinin otoritesini kabul ettirmesi (Rampage, 2002) ya da yetki sahibi olmak (Smith-Acuna, 2011) anlamındadır. Bu yetki tek kişide olabileceği gibi eşitlikçi bir aile yapısında da paylaşılabılır. Güç, alt-sistemler bağlamında incelendiğinde (Minuchin, 1974), anne-baba alt-sistemi çocuklardan hiyerarşik olarak üsttedir. Bu durumda, karar alma yetkisi ve güç anne-baba alt-sistemine aittir. Minuchin’e göre (1974), *tamamlayıcı* role sahip çiftlerde bir baskın güç sahibi eş, bir de bu baskın gücü kabul eden diğer eş bulunur. *Simetrik* role sahip çiftlerde ise her iki taraf da güç sahibi olmaya çalışır ve anlaşmazlık durumlarında çatışmalar olabilir.

İş paylaşımı söz konusu olduğunda toplumsal cinsiyet rol tanımları kadınlara ve erkeklere atfedilen rolleri belirleme konusunda önemlidir (Constantin ve Voicu, 2015; Nourani, Seraj, Shakeri ve Mokhber, 2019). Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin hakim olduğu durumlarda kadınlar ev işlerini daha çok üstlenirken, erkekler ise karar almayı da içeren yönetsel rolleri daha çok üstlenmektedirler (Qian ve Sayer, 2016). Kadınların iş hayatında daha fazla yer alması ile birlikte ev işleri ve çocukların bakımı konularında erkek eşlerin daha katılımcı olmaya başlaması “sorumluluk üstlenme” yerine daha çok “yardımcı olma” şeklindedir (Cunha, Andre, Aparicio, Santos ve Nunes, 2016). Benzer şekilde, evlilik konusunda daha yüksek düzeyde kontrol sahibi eşleri olan kadınların daha çok ev işi üstlendikleri görülmektedir (Lam, McHale ve Crouter 2012).

Kararların ve sorumlulukların paylaşımı konusu genel olabileceği gibi kararın konusuna göre de değişkenlik gösterebilir. Konuya özgü alınan kararlara örnek olarak tatil ve satın alma kararları verilebilir. Buna göre, tatillere karar verme konusundaki araştırmalar bu kararların eşlerin ortak kararı olduğunu (Rojas-de-Gracia ve Alarcón-Urbistondo, 2016), ancak bu kararları alma konusunda her iki eşin de kendisini daha etkin algıladığını (Kozak ve Karadağ, 2012) göstermektedir. Tatil kararları sürecinde kadın eşin eğitim düzeyi ve çalışma durumunun da rol oynadığı görülmektedir (Rojas-de-Gracia, Alarcón-Urbistondo, González Robles, 2018). Satın alma kararlarında ise, Japon kültüründe yürütülen bir araştırmaya göre satın alma konusunda ihtiyaç belirleme ve araştırma yapma süreçleri kadın ve erkek eşler tarafından ortak yürütülmekte, son kararın alınmasında ise erkek eşler daha etkin rol oynamaktadır (Henthorne, LaTour ve Hudson, 1996).

Kararların paylaşımında belirleyici bir başka değişken de aile hayatındaki farklı evreler ve bu evreler arası geçiş süreçleridir. Ebeveynliğe geçiş dönemi ile ilgili olarak Shockley ve Allen (2018) her iki eşin de çalıştığı ve yakın zamanda çocuk sahibi olmuş çiftler ile bir araştırma yürütmüşlerdir. Buna göre, çocuk sahibi olmadan önce iş hayatı ve çocuk bakımı konusunda geliştirdikleri beklentiler ile çocuk sahibi

olduktan sonraki durum arasındaki uyum, kadınlar için yüksek evlilik doyumu ve düşük depresif belirti düzeyi ile ilişkilidir. Bu uyum aynı zamanda erkek eşlerin iyi olma hali ile de bağlantılıdır (Shockley ve Allen, 2018). Ayrıca, çocuk sahibi olduğunda kadınların evdeki işler için harcadıkları zamanın arttığı, işe ayırdığı zamanın ise azaldığı gösterilmektedir (Cambolo, Di Pino ve Rizzi, 2016).

Alınan kararlardan duyulan memnuniyet konusunda, eşler arasındaki rol dağılımında erkeklerin karar almada daha baskın olduğu, bunun da kadınlarda daha düşük düzeyde memnuniyetle ilişkili olduğu gösterilmektedir (Ball, Cowan ve Cowan, 1995). Kadınların evdeki iş bölümünden memnuniyetleri arttıkça eşlerinden algıladıkları saygı ve ilgi düzeyi de artmaktadır (Kawamura ve Brown, 2010). Ayrıca, aile hayatı memnuniyetinin bir parçası olarak kararların paylaşımından duyulan memnuniyet, yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur (Menon, Pendakur ve Perali, 2015).

Karar alma ve bundan duyulan memnuniyet, ilişki doyumu, çocuk yetiştirme tarzları gibi aile işlevselliği konularında etkili olma potansiyeline sahiptir. Bu konularda araştırma ve uygulama amaçlı bilgi toplanması amacıyla geçerliği ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçüm araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ölçüm araçlarından biri olan Kim Ne Yapıyor Ölçeği (Who Does What? Scale) 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, ev işleri (yemek yapma, çamaşır yıkama, araba bakımı gibi), kararların paylaşımı (tatillere karar verme, ev içinde nasıl vakit geçirildiğine karar verme gibi) ve çocuk bakımı (çocuğu giydirme, banyo yaptırma gibi) olmak üzere üç alt ölçekten oluşmaktadır. Ayrıca, alt ölçeklerden bağımsız olarak bu paylaşımlardan duyulan memnuniyet düzeyini ölçen maddeler bulunmaktadır. Ölçek, daha önceki çalışmalarda ebeveynliğe geçiş dönemlerinde ilişkilerin incelenmesinde (örn. Schoppe-Sullivan ve Mangelsdorf, 2013), evlat edinme konusundaki araştırmalarda (örn. Farr, Bruun ve Patterson, 2019) ve kültürlerarası aile yapıları karşılaştırmalarında (örn. Casey ve ark., 2017) kullanılmıştır. Ölçeğin geliştirildiği 1978 yılından günümüze aile yaşantısı ve rol dağılımı konularında pek çok değişiklik yaşanmıştır. Bu nedenle ölçek 1990 yılında gözden geçirilerek düzeltilmiştir (Cowan ve Cowan, 1990). Buna rağmen ev işleri ve çocuk bakımı alt ölçekleri çağın gereksinimlerini karşılamakta zorlanmakta ve araştırmacılar tarafından daha az tercih edilmektedirler (Kolsky, 2020). Ancak kararların paylaşımı konusu halen geçerliliğini korumaktadır (örn. Van Rijn-Van Gelderen ve ark. 2020). Bu nedenle bu çalışmada kararların paylaşımı ölçeğine odaklanılmıştır. Bu çalışmanın amacı aile içi kararların eşler arasında paylaşımını değerlendirmeyi amaçlayan Kim Ne Yapıyor? Ölçeği'nin Kararların Paylaşımı bölümünün (Making decisions) (Cowan ve Cowan, 1990) Türkçe uyarlamasını yapmak, geçerlik ve güvenilirliğini test etmektir.

Yöntem

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemi, kolay örneklem yöntemi kullanılarak, Ankara il merkezinde yaşayan evli ve en az bir çocuğu olan 219 kadından oluşmaktadır. Yaşları 20 ile 55 arasında değişmekte olan katılımcıların yaş ortalaması 39.10 ($S = 5.36$) olarak bulunmuştur. Katılımcıların evlilik süresi ortalama 12.05 ($S = 4.96$) yıldır. Katılımcıların % 63'ü ($n = 138$) iki çocuğa sahipken, %15'i ($n = 33$) üç, %14'ü ($n = 31$) bir, %4'ü ($n = 9$) dört çocuğa sahiptir. Eğitim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde katılımcıların % 12.8 ilköğretim mezunu ($n = 28$), % 18.3 ortaokul mezunu ($n = 40$), % 29.2 lise mezunu ($n = 64$), % 3.2 önlisans mezunu ($n = 7$), % 26.5 üniversite mezunu ($n = 58$) ve % 8.2 yüksek lisans mezunudur ($n = 18$). Katılımcıların % 32.4'ü ($n = 71$) tam zamanlı, % 11'i ($n = 11$) yarı zamanlı ya da dönemsel olarak çalışırken, % 55.7'si ($n = 122$) çalışmamaktadır.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: Demografik bilgi formunda yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, evlilik süresi, sahip olduğu çocuk sayısı ve yaşları gibi sorular yer almıştır.

Kararların Paylaşımı Ölçeği: Kim Ne Yapıyor? Ölçeği'nin bir alt ölçeği olan Kararların Paylaşımı Ölçeği, Cowan, Cowan, Coie ve Coie (1978) tarafından ilk kez geliştirilip Cowan ve Cowan (1990) tarafından yeniden düzenlenmiştir. Ölçek, eşlerin ailede verilen kararlar üzerindeki etkisini ölçen 10 maddeden oluşmaktadır ve bu çalışma kapsamında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek, “ev içinde nasıl vakit geçirildiğine karar verilmesi” ve “sosyal aktivitelere katılma karar verilmesi” gibi farklı karar alma alanlarını içeren maddelerden oluşmaktadır. Bu 10 madde için ölçeğin orijinalinde dokuzlu derecelendirme kullanılmaktadır. Ancak bir-dokuz aralığının tercih yapmayı zorlaştırması ve her bir sayının anlamının açıklanmaması nedeniyle bu çalışmada daha kısıtlı bir cevap aralığı kullanılmıştır. Araştırmalara göre beşli ve yedili arasında değişen ölçümlerin ayırıcı gücünün diğerlerine oranla daha yüksek olması (Preston ve Colman, 2000) nedeniyle beşli derecelendirmeye dayalı bir ölçüm tercih edilmiştir. Sonuç olarak, katılımcılardan verilen aile kararları için 1: “hepsini ben yaparım”, 2: “ben yaparım”, 3: “ikimiz de eşit yaparız”, 4: “eşim yapar”, 5: “hepsini eşim yapar” arasında tercih yapmaları istenmektedir. Üçten düşük puanlar ilgili maddede kararları kadının verdiğini, üçten yüksek puanlar kararları erkeğin verdiğini, üç puan ise ikisinin de eşit karar verdiğini göstermektedir. Puanların ortalaması her bir eşin alınan kararlara görece olarak ne kadar dahil olduğunu (relative involvement) göstermektedir. On maddelik tüm ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .80'dir (Cowan ve Cowan, 1990). Bu 10 maddeye ek olarak, ölçeğin orijinalinde de (Cowan ve Cowan, 1990) yer alan bir madde ile memnuniyet ölçümü hedeflenmektedir. Bu madde, paylaşımdan duyulan memnuniyeti 1: “hiç memnun değil”, 5: “çok memnun” arasında değerlendirmektedir. Ayrıca, araştırmacılar tarafından birleşen geçerlik göstergesi olması amacıyla iki madde hazırlanarak ölçeğin sonuna eklenmiştir. Bu bağlamda iki madde ile genel olarak eş ilişkisinde kararlar üzerinde kimin etkisi olduğu (1: “kadının”, 5: “erkeğin”) sorulmaktadır. Bu bölüm, 10 maddelik karar alanlarından elde edilen ortalamalardan ayrı olarak değerlendirilebilmektedir. Ölçeğin bu çalışmada elde edilen iç tutarlılık katsayıları Bulgular bölümünde sunulmuştur.

Aile Rol Performansı Ölçeği: Chen ve arkadaşları (2014) tarafından geliştirilen Aile Rol Performansı Ölçeği aile üyelerinin kendilerinden beklenen rol performanslarını karşılama düzeylerini ölçme amacıyla geliştirilmiştir. Görev performansı (örn. “Günlük ev işlerini yapmak”) ve ilişki performansı (örn. “Aile üyelerine duygusal destek sağlamak”) olmak üzere 2 alt ölçek içermektedir. Katılımcıların her bir performans ifadesinin kendisine uygunluğunu 5'li bir ölçekte belirttiği toplam 8 maddeden oluşmaktadır (1 = “Hiç uygun değil”, 5 = “Tamamen uygun”). Aile Rol Performansı Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması Akın ve Uğur (2014) tarafından yapılmıştır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları görev performansı alt ölçeği için .58, ilişki performansı için .86'dır. Bu çalışmada Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları görev performansı alt ölçeği için .56, ilişki performansı için .91, tüm ölçek için .81 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu çalışmada kullanılma amacı kararların paylaşımı ölçeği ile aile rol performansı tüm ölçek puanları arasındaki ilişkiyi inceleyerek ayırt edici geçerlik (discriminant validity) hakkında bilgi sahibi olmaktır. Başka bir deyişle, karar alma ile görev ve ilişki performansının eş ilişkisinin farklı boyutları olduğu önerildiği için kararların paylaşımı ile aile rol performansı arasında anlamlı bir ilişki olmaması beklenmektedir.

İşlem

Çalışma için gerekli izinlerin ve etik kurul onayının alınmasının ardından çeviri sürecine başlanmıştır. Ölçeğin orijinali üç çevirmen tarafından birbirlerinden bağımsız olarak Türkçeye çevrilmiştir.

Orijinal maddeleri temsil eden en iyi çeviri maddelerin seçilip hem Türkçe hem de İngilizceye aynı derecede hakim bir psikolog tarafından yeniden İngilizceye çevrilmesi ve orijinal maddelerle kıyaslanması yoluyla ölçek son haline getirilmiştir.

Bu araştırmanın amacının Türkçe alan yazına aile işleyişini değerlendirme konusunda bir ölçüm aracı kazandırılması oluşu ve çevrimiçi ölçek uygulamalarının yaygınlaşması göz önünde bulundurularak katılımcılara basılı ölçek uygulamanın yanı sıra bir çevrimiçi anket formu da düzenlenmiştir. Bu şekilde daha kapsamlı bir örnekleme ulaşılmak istenmiş ve yüz yüze 184 katılımcıya ulaşmanın yanı sıra çevrimiçi yollardan (sosyal paylaşım siteleri, e-posta vb.) da 35 katılımcıya ulaşılmıştır. Bilgilendirilmiş onam formunu okuduktan sonra çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden katılımcılar çalışmaya dahil edilmiştir. Ölçekleri doldurmak katılımcıların yaklaşık 10 dakikasını almıştır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirliğini test etmek için SPSS 21.0 (IBM Corp., 2012) ile açımlayıcı faktör analizi yapılmış, veri seti betimsel olarak değerlendirilmiş ve değişkenler arası ilişkiler incelenmiştir. AMOS 17.0 (Arbuckle, 2008) ile temel sayıtlar kontrol edilmiş ve aynı örneklem üzerinde doğrulayıcı faktör analizi de yapılmıştır. Ayrıca, test-tekrar test güvenirliği için ikinci aşamada ulaşılabilen 31 katılımcıya ilk uygulamadan bir ay sonra ölçek tekrar uygulanmıştır.

Bulgular

Öncelikle normal dağılım sayıltısı kontrol edilmiş, dağılımda çarpıklık ya da basıklık saptanmamıştır. Verilerin aynı zamanda çok değişkenli normal dağılım göstermesi gerekliliğini (Byrne, 2010) kontrol etmek için Mardia katsayısı değeri (çok değişkenli normalliğin standart ölçüm değeri) 35.31 olarak bulunmuştur. Bu değer istenildiği gibi p toplam gözlemlenen göstergelerin sayısı olmak üzere, $p(p+2)$ formülüne göre (Khine, 2013) daha düşük bulunmuştur ($10(12) = 120$). Bu nedenle, çok değişkenli normallik gerekliliği karşılanmış ve verinin AMOS'ta En Yüksek Olasılık (Maximum Likelihood, ML) yöntemi kullanılarak analiz edilmesine uygun olduğu düşünülmüştür.

Yapı Geçerliği

Açımlayıcı Faktör Analizi

Kararların paylaşımı ölçeğinin faktör yapısını incelemek amacıyla temel bileşenler analizi yapılmıştır. Öncelikle herhangi bir dönüştürme olmadan uygulanan temel bileşenler analizinde Kaiser Meyer Olkin (KMO) $< .60$ (Worthington ve Whittaker, 2006) ve Bartlett testinin anlamlı olması ölçütlerine göre verinin faktör analizi için uygun olduğu değerlendirilmiştir [$KMO = .73$; Bartlett Testi $\chi^2(45) = 533.17$, $p < .001$]. Az sayıda ve örtüşmeyen faktörler bulunması nedeniyle uygulanan Varimax döndürmesi (Tabachnick ve Fidell, 2007) ile yapılan faktör analizi sonucunda birin üzerinde özdeğerler ve eğim-plato grafiği göz önünde bulundurularak üç faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Özdeğerleri 3.26, 1.53 ve 1.08 olan faktörler toplam varyansın % 44.27'sini açıklamıştır. Buna göre, “masraflar” olarak adlandırılan ilk faktör madde yükleri .99 ile .33 arasında değişen 4 maddeden oluşmuş, varyansın % 16'sını açıklamış ve ailenin masraf ve harcamaları ile ilgili verilen kararlarını temsil etmiştir (madde 5, 6 ve 7). İkinci faktör “sosyal etkinlikler” olarak adlandırılmış ve varyansın % 21'ini açıklamıştır. Madde yükleri .88 ile .44 arasında değişen üç madde ile ailenin hangi sosyal etkinliklere katılacağı kararları temsil edilmiştir (madde 3, 4 ve 9). Dördüncü madde “Tatillere karar verilmesi: Ne zaman, nerede, masraflar”, .59 ve .43 madde yükleri ile masraflar ve sosyal etkinlikler faktörlerinin ikisine de yüklenmiş ancak hem daha yüksek madde yüküne sahip olduğu hem de kavramsal olarak sosyal etkinlik kavramına daha yakın olduğu için sosyal etkinlikler faktörüne dahil

edilmiştir. Son olarak “davranışlar” olarak adlandırılan üçüncü faktör varyansın % 6’sını açıklamış ve madde yükleri .58 ile .44 arasında değişen dört maddeden oluşmuştur (madde 1, 2, 8 ve 10). Bu faktör aile üyelerinin birbirine nasıl davranacağı ile ilgili alınan kararları içermektedir. Açımlayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1
Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

No	Madde	Faktör 1 Masraflar	Faktör 2 Sosyal Etkinlikler	Faktör 3 Davranışlar	Ort.	S
6	Mali planlamaya karar verilmesi (örn., sigorta, kredi ve birikim)	.99			3.72	1.04
5	Önemli masraflara karar verilmesi (örn., ev, araba, mobilya)	.52			3.30	.96
7	Her iki eşin aile dışında ne zaman ve ne kadar çalışması gerektiğine karar verilmesi	.33			3.34	.99
3	Hangi arkadaş ve akrabaları ziyaret edeceğinize ve ne zaman ziyaret edileceğine karar verilmesi		.88		2.80	1.04
4	Tatillere karar verilmesi: ne zaman, nerede, masraflar	.44	.59		3.14	1.01
9	Sosyal aktivitelere katılıma karar verilmesi		.44	.32	2.82	1.00
1	Ev içinde nasıl vakit geçirdiğinize karar verilmesi			.58	2.41	.91
2	Ev dışında nasıl vakit geçirdiğinize karar verilmesi			.49	2.87	.93
10	Evdeki herkesin aile içinde birbirlerine nasıl davranmaları gerektiğine karar verilmesi			.47	2.88	.84
8	Aile içinde dini ibadetlere karar verilmesi			.44	2.80	.84
Özdeğer		3.26	1.53	1.08		
Açıklanan Varyans (%)		16	21	6		

Not: Faktör yükleri .30 ve üzeri olan değerler gösterilmiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi

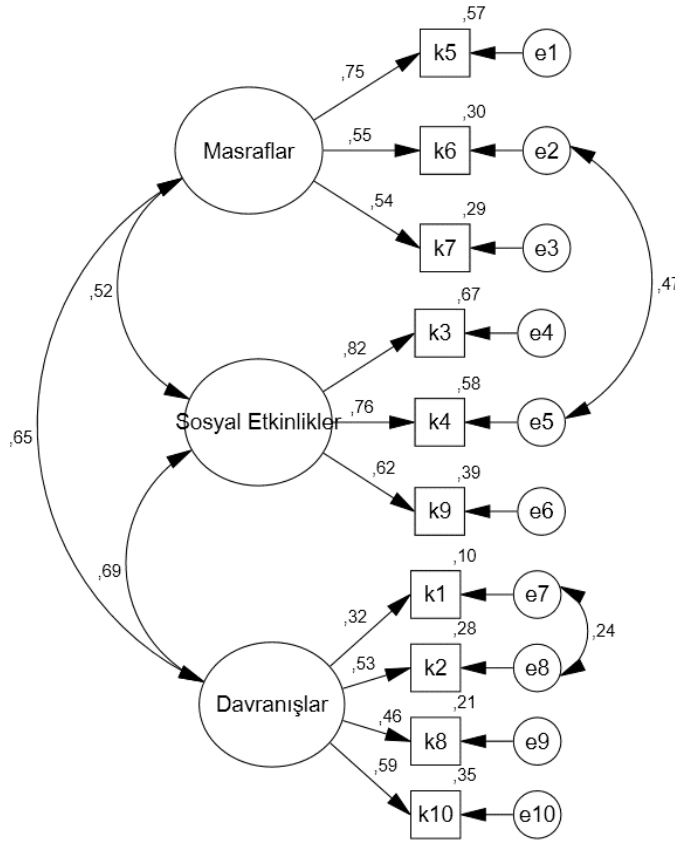
Yapı geçerliği incelemesinin devamı olarak açımlayıcı faktör analizi sonrasında ortaya çıkan üç faktörlü yapının gizil değişkenleri ölçüp ölçmediğini test etmek için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. İlk modelde ortaya çıkan uyum indeks değerleri şöyledir: $\chi^2(32) = 101.82$, $p = .000$, $\chi^2/sd = 3.18$, CFI = .83, GFI = .90, RMSEA = .11. Değerler alanyazında yer alan ölçütlere göre incelendiğinde [$\chi^2/Df < 5.0$, CFI > 0.90, GFI > 0.90 ve RMSEA < 0.08 (Afthanorhan, 2013); $2 < \chi^2/Df \leq 3$, $0.05 < RMSEA \leq 0.08$ (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003); CFI > .90 (Dimitrov, 2012), GFI > .90 (Schumacker ve Lomax, 2010)] modelin geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Uyumunu iyileştirmek için oluşturulan ikinci modelde davranışlar alt ölçeğine ait Madde 1 ve 2 arasında ve üçüncü ve son modelde, sosyal etkinlikler alt ölçeğinde bulunan Madde 4 ve masraflar alt ölçeğinde bulunan Madde 6 arasında önerilen iki hata kovaryansı kavramsal açıdan da değerlendirilerek modele eklenmiştir. Modelin son halinin uyum indeksleri şunlardır: $\chi^2(30) = 70.80$, $p = .000$, $\chi^2/sd = 2.36$, CFI = .90, GFI = .93, RMSEA = .09. Bu modellerden elde edilen uyum indeksleri Tablo 2’de sunulmuştur. Ayrıca, iki model arası χ^2 farkının anlamlı olması, iyileştirilmiş modelin ilk modele göre uyumunun anlamlı olarak daha iyi olduğunu göstermiştir ($\Delta\chi^2(2) = 31.06$, $p < .001$). Sonuç olarak, ortaya çıkan modelin veriyle iyi düzeyde uyum gösterdiği gözlenmiştir.

Tablo 2

Doğrulamalı Faktör Analizi Uyum İndeksleri

	χ^2	df	p	χ^2/sd	CFI	GFI	RMSEA
Model 1	101.82	32	.000	3.18	.83	.90	.11
Model 2	86.76	31	.000	2.72	.88	.91	.10
Model 3	70.80	30	.000	2.36	.90	.93	.09

Modelin uyum istatistikleri ile ölçeğin Türkçe formunun yapı geçerliğine sahip olduğu değerlendirilmiştir. Doğrulamalı faktör analizinden elde edilen diyagram Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Kararların Paylaşımı Ölçeği Faktör Yapısı

Birleşen ve Ayırt Edici Geçerlik

Ölçeğin psikometrik özellikleri aynı zamanda birleşen geçerliği (convergent validity) ve ayırt edici geçerliği (discriminant validity) incelenerek değerlendirilmiştir. Birleşen geçerlik Hair, Black, Babin ve Anderson'un (2010) önerdiği şekilde üç ölçüt kullanılarak incelenebilmektedir. İlk ölçüt, her göstergenin tasarlanan faktörüne olan standartlaştırılmış faktör yükünün anlamlı, en az .50 ve tercihen .70'den büyük olmasıdır (Hair ve ark., 2010). Buna göre, en düşük faktör yükü .32 ile davranışlar alt ölçeğinde yer alan Madde 1 "Ev içinde nasıl vakit geçirdiğinize karar verilmesi" maddesidir. Bunu .46 ile davranışlar alt ölçeğinde yer alan Madde 8 "Aile içinde dini ibadetlere karar verilmesi" izlemektedir. Diğer maddelerin yükleri .50'nin üzerindedir. Aynı zamanda, araştırma modelinin açıklayıcı gücü yapıların belirleyicilik katsayısı (R^2) hesaplanarak incelenmiştir. Falk ve Miller (1992) R^2 değerinin 0.10 ve üzeri olması gerektiğini önermiştir. Bulgular, tüm maddelerin R^2 değerlerinin .18 ile .62 arasında değişiyor oluşu ile bu koşulu karşıladığını göstermektedir.

İkinci ölçüt, birleşen geçerliğinin iyi bir göstergesi olarak Ortalama Açıklanan Varyans değerleridir (OAV; Average Variance Extract). OAV, gizil yapının maddeleri aracılığıyla açıkladığı ortalama varyans değerini göstermektedir (Hair ve ark., 2010). Birleşen geçerlik, OAV değeri .5'e eşit veya üzerinde olduğunda sağlanmaktadır (Fornell ve Larcker, 1981). Bu ölçekte OAV.37 olarak bulunmuştur. Fornell ve Larcker'e (1981) göre, bu değerin diğer ölçütlerle birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Üçüncü ölçüt farklı ölçüm araçları ile ölçek arasındaki ilişkilerin incelenmesine dayalıdır. Ölçeğin sonunda eş ilişkisinde ve aile ilişkilerinde kararları almada daha çok kimin rolü olduğu konusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan ve "1= kadının - 5=erkeğin" arasında cevaplanması beklenen 2 sorunun ortalamaları ile toplam ölçek puanları arasında bulunan anlamlı pozitif korelasyon ($r = .50, p < .001$) ölçeğin birleşen geçerliği hakkında bilgi vermiştir. Buna göre, kararların kendisi tarafından alındığının rapor edilmesi ile eş ilişkisinde ve aile ilişkilerinde kadının etkisinin daha çok olduğu düşüncesi arasında aynı yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Diğer yandan, kararların çoğunlukla eşi tarafından alındığını aktaran kadınların eş ve aile içi kararlarda algıladıkları payı da azalmaktadır. Ayrıca, eş ilişkisinde ve aile ilişkilerinde kararları almada daha çok kimin rolü olduğu ile masraflar ($r = .40, p < .001$), sosyal etkinlikler ($r = .42, p < .001$) ve davranışlar ($r = .48, p < .001$) alt ölçekleri arasında anlamlı pozitif ilişkiler bulunmuştur. Ayırt edici geçerlik için uygulanan Aile Rol Performansı Ölçeği ile Kararların Paylaşımı Ölçeği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r = .10, p > .05$). Başka bir deyişle, bulgular aile içinde rolünün gerektirdiklerini yerine getirmek ile karar alma süreçleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermiştir. Aile rol performansının alt ölçekler ile ilişkileri de anlamlı bulunmamıştır. Buna göre, aile rol performansı ile masraflar ($r = .06, p > .05$), sosyal etkinlikler ($r = -.03, p > .05$) ve davranışlar ($r = -.03, p > .05$) ilişkili değildir. Bulgular rol performansı ile karar almanın farklı kavramlar olduğunu göstererek ayırt edici geçerliğe sahip olduğuna işaret etmiştir. Tüm bu sonuçlar birlikte ele alındığında, ölçeğin yapı, birleşen ve ayırt edici geçerliğine sahip olduğu sonucuna varılabilir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirliliği için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının yanı sıra bileşik güvenirlilik ve test-tekrar test analizleri de yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .86'dır. Alt ölçeklerin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ise masraflar alt ölçeği için .89, sosyal etkinlikler alt ölçeği için .76 ve davranışlar alt ölçeği için .83'tür. Bileşik güvenirliliği (Composite reliability), aynı zamanda birleşen

geçerliliğinin de bir göstergesidir (Netemeyer ve ark., 2003) ve Cronbach Alfa'ya göre daha az yanlı bir ölçüttür. Hair ve arkadaşları (2010) .70'den yüksek değerleri iyi güvenilirlik, .60 ile .70 arası değerleri ise kabul edilebilir güvenilirlik olarak tanımlamışlardır. Bu çalışmada kararların paylaşımı ölçeğinin bileşik güvenilirliği .76'dır ve bu değer iyi bileşik güvenilirlik göstermektedir. Test-tekrar test güvenilirliği için ölçek ulaşılabilen 31 katılımcıya bir ay arayla tekrar uygulanmıştır. İki değer arası korelasyon değeri ($r = .82, p < .001$), ölçeklerin aynı katılımcılar tarafından farklı zamanlarda tutarlı olarak ölçüm yaptığını göstermektedir.

Demografik Değişkenler ile İlgili Bulgular

Katılımcıların kararların paylaşımı toplam puan ortalaması 3.01'dir ($S = .55$). Buna göre, kadın katılımcılar tarafından ailedeki kararların paylaşımının eşler arasında eşit algılandığı görülmektedir. Alt ölçekler boyutunda bakıldığında ise, masraflar için ortalama 3.45 ($S = .77$), davranışlar için 2.74 ($S = .59$), sosyal etkinlikler için 2.92 ($S = .83$) olarak bulunmuştur. Maddeler için ayrı ayrı bakıldığında ise ortalamalar 2.41 ile 3.72 arasında değişmektedir. Her madde için ayrı ayrı ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Ayrıca, kararların paylaşımı ile ailenin gelir düzeyi ($r = -.03, p > .05$), yaş ($r = .05, p > .05$), evlilik süresi ($r = .11, p > .05$), ya da çocuk sayısı ($r = .03, p > .05$) ile arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Çalışan kadınların çalışmayanlara oranla kararlarda daha fazla etkiye sahip olduğu bulunmuştur ($t = -3.86, p < .05$). Alt boyutlara bakıldığında ise çocuk sayısı ile masraflara karar verilmesi arasında ($r = .22, p < .001$) anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Buna göre çocuk sayısı arttıkça karar alımını erkeğin daha çok üstlendiği bulunmuştur. Tüm ölçek, faktörler ve diğer değişkenler arası ilişkiler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Araştırma Değişkenleri Arası Korelasyon Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7
1. Kararların Paylaşımı tüm ölçek	-						
2. Masraflar alt ölçeği	.71*	-					
3. Sosyal Etkinlikler alt ölçeği	.83*	.39*	-				
4. Davranışlar alt ölçeği	.77*	.27*	.51*	-			
5. Yaş	.05	-.03	.02	.12	-		
6. Evlilik süresi	.11	.08	-.04	.04	.60*	-	
7. Çocuk sayısı	.03	.22*	-.01	-.01	.04	.42*	-
Ort.	3.01	3.45	2.92	2.74	39.1	12.05	2.11
S	.55	.77	.83	.59	5.36	4.96	.71
Min-maks	1-4.40	1-5	1-5	1-5	20-55	4-29	1-4

Not: * $p < .001$

Bir ile beş arasında değişen alınan kararlardan duyulan memnuniyetin ortalaması 2.86'dır ($S = 1.31$). Cevap frekansları incelendiğinde ise katılımcıların % 17.4'ü ($n = 38$) çok memnun, %29.7'si ($n = 65$) memnun, % 13.7'si ($n = 30$) nötr olduklarını, % 27.4'ü ($n = 60$) biraz memnun olmadıklarını, % 11.4'ü ($n = 25$) ise hiç memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Buna göre, cevapların yoğun olarak "oldukça memnun" ile "biraz memnun değil" arasında değiştiği görülmektedir. Başka bir deyişle, kararların paylaşımından duyulan memnuniyet normal dağılım göstermiştir.

Tartışma

Aile yapısının incelenmesi konusunda yapılan araştırmalarda kullanılan ölçüm araçlarından biri olan Kararların Paylaşımı Ölçeği (Cowan ve Cowan, 1990) Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirliği incelenmiştir. Türkiye'deki çalışmalar incelendiğinde kararların paylaşımıyla ilgili bir ölçüm aracına rastlanmamıştır. Bu nedenle, bu çalışmada Türkiye'de aile yapısı ile ilgili yürütülen çalışmaların artması için ihtiyaç duyulan geçerli ve güvenilir ölçüm araçlarına katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Çalışma bulguları, açımlayıcı faktör analizi ile Kararların Paylaşımı Ölçeği'nin üç faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuş, doğrulayıcı faktör analizi (Pohlmann, 2004) ile de bu yapı desteklenmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin Türkçe formunun, orijinal formun gösterdiği tek faktörlü yapıdan farklı olarak 3 faktörlü yapıya daha iyi uyum sağladığı görülmüştür. Bu ölçeğin orijinal formda Kim Ne Yapıyor Ölçeğinin (Cowan, Cowan, Coie ve Coie, 1978) bir alt boyutu olması, faktör yapısındaki farkın nedenlerindenidir. Orijinal formda karar almanın dışında ev işleri ve çocuk bakımının paylaşımı da ölçülmektedir. Bu çalışmada hedefin yalnızca ailede kararların paylaşımını incelemek olması nedeniyle kararların paylaşımı; masraflar, sosyal etkinlikler ve davranışlar olmak üzere farklı alanlar ile temsil edilmiştir. Bu analiz doğrultusunda doğrulayıcı faktör analizi ile incelenen uyum indeksleri, ilişkili hataların önerilen yapıyı temsil eden modelle birleştirilmesinin ardından tekrar kontrol edilmiştir. Sonuçta, modelin kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğu bulunmuştur.

Bulgular, maddeler özelinde incelendiğinde madde yükleri ve betimleyici analizler sonucunda yapı geçerliğini desteklemektedir. Doğrulayıcı faktör analizinde uyum indekslerinin iyileştirilmesi için eklenmesi önerilen hata kovaryansları kavramsal olarak da değerlendirilmiştir. “Ev içinde nasıl vakit geçirdiğinize karar verilmesi” ile “ev dışında nasıl vakit geçirdiğinize karar verilmesi” maddelerinin kavramsal olarak da ilişkili olması göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca, “tatillere karar verilmesi: Ne zaman, nerede, masraflar” maddesi (4. Madde), “masraflar” ve “sosyal etkinlikler” faktörlerinin her ikisine de yüklenmiştir. Bu madde kavramsal nedenlerle, başka bir deyişle tatil kavramı masraflar kavramına kıyasla sosyal etkinlik kavramına daha yakın olduğu için sosyal etkinlikler faktörüne dahil edilmiştir. Devamında, doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksleri açısından da bu madde ile “mali planlamaya karar verilmesi” (6. Madde) maddesi arasında hata kovaryansı eklenmesi gerekmiştir. Bu nedenlerle, maddeden “masraflar” ifadesinin çıkarılmasının faktörlerin belirginleşmesi açısından daha sağlıklı sonuçlar vereceği önerilmektedir.

Yapı geçerliğini destekleyecek şekilde birleşen ve ayırt edici geçerlik konularında da bilgi toplanmıştır. Birleşen geçerlik, faktör yükleri, ortalama açıklanan varyans ve benzer kavramla ile pozitif yönlü ilişkilerin varlığı olmak üzere üç ölçüt (Hair ve ark., 2010) ile değerlendirilmiştir. Ayırt edici geçerlik konusunda, Aile Rol Performansı Ölçeği ile Kararların Paylaşımı Ölçeği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamış oluşu, ailede karar alma süreçleri ile sahip olunan rolün gerektirdiği davranışları yerine getirmenin farklı boyutlar olduğunu göstermektedir. Karar alma süreçleri aile işleyişinin yönetsel boyutuna karşılık gelmektedir (Cowan ve Cowan, 1990). Alt ölçeklerin birbirleri ile ilişkileri incelendiğinde korelasyon katsayılarının .27 ile .51 arasında değişmesi, bu faktörlerin örtüşmeyen fakat ilişkili olduklarını göstermiştir. Alt ölçeklerin ve tüm ölçeğin demografik değişkenlerle ilişkileri incelendiğinde de kararların paylaşımının kavramsal olarak yaş, evlilik süresi ya da çocuk sayısından bağımsız olması beklenmektedir.

Ayrıca mali kararların daha çok erkekler tarafından alınması ve çalışan kadınların çalışmayanlara oranla karar almada daha çok etki sahibi olması toplumsal cinsiyet rollerinin aile yapısına etkilerini yansıtmaktadır.

Güvenirlilik, iç tutarlılık katsayısı, bileşik güvenirlik ve test tekrar test güvenirliği ile incelenerek ölçeğin kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Test tekrar test güvenirliği için önerilen örneklem büyüklüğü bazı araştırmacılara göre en az 50 katılımcıdır (DeVet, Terwee, Mokkink ve Knol, 2011). Elde edilmesi önerilen korelasyon katsayısı ise en az .70'dir (Polit, 2014). Bu bağlamda elde edilmesi beklenen katsayı kısıtlı bir örnekleme sağlanmıştır. Bu nedenle bu bulgunun genellenebilirliği sınırlıdır.

Bu ölçek toplumsal cinsiyet rollerinin değerlendirilmesi açısından önemli bulgular edinilmesine katkıda bulunabilecek potansiyele de sahiptir. Yapılan çalışmalar kız çocukların ev işlerine erkek çocuklardan daha çok dahil olduklarını göstermiştir (Blair, 1992; McHale ve ark., 1990). Kız çocukların ev işlerine dahil olma durumlarını araştıran çalışmalar toplumsal cinsiyet rollerinin diğerleri ile etkileşimler sonucunda oluştuğu konusunda hemfikirlerdir (Potuchek, 1992; West ve Zimmerman, 1987). Bu bakış açısı ev ile ilgili yapılan işlerde alınan kararlarda ve ayrılan zaman üzerinde toplumsal cinsiyet rollerinin önemini göstermektedir. Çocuklukta karşımıza çıkan toplumsal cinsiyet rollerindeki farklılıklar ve beklentiler ebeveynliğe geçişte önemli rol oynamaktadır. Çocukluk dönemindeki sosyal senaryolar (Berman, 1987) gelecekteki ebeveynlik algısını şekillendirmektedir. Kadınların iş hayatına girmesi ile birlikte ailedeki ekonomik rollerde dengelenme görülmüş ve kadınların ev dışında rollerinin çeşitlenmesine yol açmıştır. Buna rağmen kadınların ev içindeki sorumluluklarında anlamlı bir azalma olmadığı ortaya konmuştur (Coltrane, 2000). Evdeki işlerin paylaşımı konusunda erkeğin daha fazla dahil olmasıyla bir dengelenme olduğu önerilmektedir (Rogers ve Amato, 2000). Kararların paylaşımının ve bu paylaşılan sorumluluklardan duyulan memnuniyetin de bu durumdan etkilenecek değişime uğramış olabileceği önerilmektedir. Ölçek ortalamalarının kadınların algıladığı kadarıyla kararların eşit alındığına işaret ediyor oluşu ve kadınların çalışması ile kararların alınması arasındaki pozitif korelasyon, aile sisteminde bu değişikliğe dair bulgularla desteklenmiştir.

Eşlik ve ebeveynlik rollerinin incelenmesi açısından da ebeveynlik stresi, evlilik doyumu gibi kavramların incelenmesi de bu ölçüm aracının kullanılabileceği alanlardandır. Ölçeğin geliştirilme sürecinde Cowan ve arkadaşları (1978) aile hayatının geçiş dönemlerine, özellikle eşlikten ebeveynliğe geçişe odaklanmıştır. Güncel araştırmalar, ebeveynliğe geçişin daha düşük düzeylerde evlilik doyumu ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Delicate, Ayers, ve McMullen, 2018). Bu süreçte eşler arası iletişimin belirleyici bir rolü olduğu önerilmektedir. Ebeveynlikle ilgili stresin, iletişim kalitesini düşürerek ilişki doyumunu olumsuz etkilediği gösterilmiştir (Zemp, Nussbeck, Cummings ve Bodenmann, 2017).

Bu çalışma, izleyen çalışmalarla desteklendiğinde aile danışmanlığı ve aile terapileri alanında uygulamacıların kullanımına da sunulabilecek potansiyele sahiptir. Ölçeğin eşlerin kendi bakış açılarını ortaya koyma ve birbirinin bakış açısını anlama konularında yapılacak değerlendirmelerde kullanılması, sorun alanı olarak karar paylaşımının incelenmesi ve değişim sağlanacak bir alan olup olmadığının değerlendirilmesi için bir kaynak olabileceği önerilmektedir. Yine bu değerlendirmelere dayalı olacak daha sağlıklı aile ilişkilerinin kurulması için hazırlanan destek programları ile iletişimi destekleyecek ve kararların paylaşımını kolaylaştıracak stratejiler geliştirilmesinin mümkün olacağı önerilmektedir.

Araştırmanın kısıtlılıklarından biri katılımcıların sadece Ankara’da yaşayan kadınlardan oluşmasıdır. Sosyoekonomik ve eğitim düzeylerinin dağılımına dikkat edilmiş olsa da farklı bölgelerden katılımcılar ile farklı sonuçlar elde edilebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Test tekrar test güvenirliği ölçümleri için kısıtlı sayıda katılımcıya ulaşılmış olması ve çevrimiçi ve yüz yüze uygulanan ölçek sayılarının orantısız olması da çalışmanın kısıtlılıkları olarak değerlendirilmektedir. Ölçek derecelendirilmesinde kullanılan 1=“hepsini ben yaparım” ile 2=“ben yaparım” ifadeleri arasında yeterli anlam farkı bulunmaması nedeniyle ilerleyen çalışmalarda derecelendirmede 2 ile 4 için “genellikle” ifadesinin eklenmesi önerilmektedir. Diğer bir kısıtlılık ise açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi için aynı katılımcı grubunun kullanılmasıdır. Ölçek uyarlama çalışmalarında tercih edilen bu yöntem (örn. Selvi ve Bozo, 2019), bazı araştırmacılar tarafından önerilmemektedir (Güngör, 2016). Bu nedenle ilerleyen çalışmalarda bu konuların göz önünde bulundurulması önerilmektedir. Ayrıca, ilerleyen çalışmalarda ölçeğin erkekler için de geçerlik ve güvenirliğinin test edilmesi ve eşlere birlikte uygulanarak sonuçların karşılaştırmalı olarak değerlendirmesi önerilmektedir. Bu şekilde eşlerin kendi algıladıkları karar paylaşımının ve bundan duyulan memnuniyet düzeyinin ilişki doyumu gibi değişkenlerle ilişkilerinin incelenmesi alan yazına önemli katkılar sunacaktır. İlerleyen çalışmalar için önerilebilecek diğer bir konu da her bir maddede doyum ve memnuniyet için “şu an nasıl” sorusunun yanı sıra “nasıl olmasını isterdiniz” sorusunun eklenmesidir. Farklı araştırmacılar tarafından (örn. Byrne, Carr ve Clark, 2004) bu format tercih edilerek var olan ve istenen paylaşım arasındaki fark memnuniyetsizlik indeksi olarak kullanılmıştır.

Sonuç olarak, bulgular Kararların Paylaşımı Ölçeği’nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğuna işaret etmektedir. Ölçek, aile yapısını incelemeyi hedefleyen araştırmalarda aile içi kararların paylaşımının değerlendirilmesi için kullanılabilir. Aile yapısının anlaşılmasına ek olarak ölçeğin yer aldığı araştırmaların uzun vadede bu yapıyı iyileştirecek öneriler oluşturulmasına da aracı olarak bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Ackerman, N. (1959). Theory of family dynamics. *Psychoanalysis and the Psychoanalytic Review*, 46(4), 33-50.
- Afthanorhan, W. M. A. B. W. (2013). A comparison of partial least square structural equation modeling (PLS-SEM) and covariance based structural equation modeling (CB-SEM) for confirmatory factor analysis. *International Journal of Engineering Science and Innovative Technology*, 2(5), 198-205.
- Akın, A. ve Uğur, E. (2014). Aile rol performansı ölçeğinin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Aile Çocuk Ve Eğitim Dergisi*, 4(2), 125-133.
- Arbuckle, J. (2008). *Amos 17.0 User's Guide*. Amos Development Corporation. Spring House, PA: Spring House.
- Ball, F. J., Cowan, P. ve Cowan, C. P. (1995). Who's got the power? Gender differences in partners' perceptions of influence during marital problem-solving discussions. *Family process*, 34(3), 303-321.
- Berman, M. P. (1987). Sex discrimination: Another hurdle on the road to equality. *Loyola Entertainment Law Journal*, 7, 167.
- Blair, S. L. (1992). Children's participation in household labor: Child socialization versus the need for household labor. *Journal of Youth and Adolescence*, 21(2), 241-258.
- Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. New York: Jason Aronson.

- Bowen, D. J., Hay, J. L., Harris-Wai, J. N., Meischke, H. ve Burke, W. (2017). All in the family? Communication of cancer survivors with their families. *Familial cancer*, 16(4), 597-603.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming (2. ed.)*. New York, NY, US: Routledge/Taylor & Francis Group.
- Byrne, M., Carr, A. ve Clark, M. (2004). Power in relationships of women with depression. *Journal of Family Therapy*, 26(4), 407-429.
- Campolo, M. G., Di Pino, A. ve Rizzi, E. L. (2016). Parenthood and labour division in Italian two-earner couples. *International Journal of Social Economics*, 43(12), 1315-1333. <https://doi.org/10.1108/IJSE-12-2014-0248>
- Casey, P., Cowan, P. A., Cowan, C. P., Draper, L., Mwamba, N. ve Hewison, D. (2017). Parents as partners: A UK trial of a US couples-based parenting intervention for at-risk low-income families. *Family Process*, 56(3), 589-606.
- Chen, Y. P., Shaffer, M., Westman, M., Chen, S., Lazarova, M. ve Reiche, S. (2014). Family role performance: Scale development and validation. *Applied Psychology*, 63(1), 190-218.
- Coltrane, S. (2000). Research on household labor: Modeling and measuring the social embeddedness of routine family work. *Journal of Marriage and family*, 62(4), 1208-1233.
- Constantin, A. ve Voicu, M. (2015). Attitudes towards gender roles in cross-cultural surveys: Content validity and cross-cultural measurement invariance. *Social Indicators Research*, 123, 733-751. doi:10.1007/s11205-014-0758-8
- Cowan, C. P. ve Cowan, P. A. (1990). Who does what? J. Touliatos, B. F. Perlmutter, ve M. A. Straus (Ed.) içinde, *Handbook of family measurement techniques* (sf. 447- 448). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Cowan, C. P., Cowan, P. A., Coie, L. ve Coie, J. D. (1978). Becoming a family: The impact of a first child's birth on the couple's relationship. W. B. Miller ve L. F. Newman (Ed.) içinde, *The First Child and Family Formation*. Chapel Hill, NC: Carolina Population Center.
- Cridland, E. K., Jones, S. C., Stoyles, G., Caputi, P. ve Magee, C. A. (2016). Families living with autism spectrum disorder: Roles and responsibilities of adolescent sisters. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 31(3), 196-207.
- Cunha, M., Andre, S., Aparicio, G., Santos, E. ve Nunes, C. (2016). Organization of housework in heterosexual couples: Systematic review of the literature. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 217, 459-468.
- Delicate, A., Ayers, S. ve McMullen, S. (2018). A systematic review and meta-synthesis of the impact of becoming parents on the couple relationship. *Midwifery*, 61, 88-96.
- DeVet, H. C. W., Terwee, C., Mokkink, L. B. ve Knol, D. L. (2011). *Measurement in medicine: A practical guide*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dimitrov, D. M. (2012). *Statistical methods for validation of assessment scale data in counseling and related fields*. United States of America: Wiley.
- Falk, R. F. ve Miller, N. B. (1992). *A primer for soft modeling*. O.H.: University of Akron Press.
- Farr, R. H., Bruun, S. T. ve Patterson, C. J. (2019). Longitudinal associations between coparenting and child adjustment among lesbian, gay, and heterosexual adoptive parent families. *Developmental Psychology*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/dev0000828>
- Fornell, C. ve Larcker, D. F. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.

- Güngör, D. (2016). Psikolojide ölçme araçlarının geliştirilmesi ve uyarlanması kılavuzu. *Türk Psikoloji Yazıları* 19(38), 104-112.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: Global edition*. New Jersey, Pearson Prentice Hall.
- Henthorne, T. L., LaTour, M. S. ve Hudson, T. W. (1997). Japanese couples' marital roles in stages of product purchase decision making. *International Marketing Review*, 14(1), 39-58, <https://doi.org/10.1108/02651339710159206>
- IBM Corp. (2012). *IBM SPSS Statistics for Windows, Version 21.0*. Armonk, NY: IBM Corp.
- Kawamura, S. ve Brown, S. L. (2010). Mattering and wives' perceived fairness of the division of household labor. *Social Science Research*, 39, 976-986.
- Khine, M. S. (Ed.). (2013). *Application of structural equation modeling in educational research and practice* (Vol. 7). Rotterdam: Sense Publishers.
- Kolsky, R. M. (2020). *Intimate partner violence, coparenting, and child behavior problems in low-income, racial and ethnic minority families*. Yayımlanmamış doktora tezi, The George Washington University, USA.
- Kozak, M. ve Karadag, L. (2012). Who influences aspects of family decision making? *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 6(1), 8-20. <http://dx.doi.org/10.1002/jtr.847>.
- Lam, C. B., McHale, S. M. ve Crouter, A. C. (2012). The division of household labor: Longitudinal changes and within-couple variation. *Journal of Marriage and Family*, 74, 944-952.
- McHale, S. M., Bartko, W. T., Crouter, A. C. ve Perry-Jenkins, M. (1990). Children's housework and psychosocial functioning: The mediating effects of parents' sex-role behaviors and attitudes. *Child development*, 61(5), 1413-1426.
- Menon, M. Pendakur, R. ve Perali, F. (2015). All in the family: How do social capital and material wellbeing affect relational wellbeing? *Social Indicators Research*, 124, 889-910.
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Netemeyer, R. G., Bearden, W. O. ve Sharma, S. (2003). *Scaling procedures: Issues and applications*. Sage Publications.
- Nourani, S., Seraj, F., Shakeri, M. T. ve Mokhber, N. (2019). The relationship between gender-role beliefs, household labor division and marital satisfaction in couples. *Journal of Holistic Nursing And Midwifery*, 29(1), 43-49.
- Pohlmann, J. T. (2004). Use and interpretation of factor analysis in The Journal of Educational Research: 1992-2002. *The Journal of Educational Research*, 98(1), 14-23.
- Polit, D. F. (2014). Getting serious about test-retest reliability: a critique of retest research and some recommendations. *Qualitative Life Research*, 23, 1713-1720. DOI 10.1007/s11136-014-0632-9
- Potuchek, J. L. (1992). Employed wives' orientations to breadwinning: A gender theory analysis. *Journal of Marriage and the Family*, 548-558.
- Preston, C. C. ve Colman, A. M. (2000). Optimal number of response categories in rating scales: Reliability, validity, discriminating power, and respondent preferences. *Acta psychologica*, 104(1), 1-15.
- Qian, Y., ve Sayer, L. C. (2016). Division of labor, gender ideology, and marital satisfaction in East Asia. *Journal of Marriage and Family*, 78(2), 383-400.
- Rampage, C. (2002). Working with gender in couple therapy. A. Gurman ve N. Jacobson (Ed.) içinde, *Clinical Handbook of Couple Therapy*, 3. Ed. (sf. 533-545) New York: Guilford Press.
- Rogers, S. J. ve Amato, P. R. (2000). Have changes in gender relations affected marital quality? *Social Forces*, 79(2), 731-753.

- Rojas-de-Gracia, M. M. ve Alarcón-Urbistondo, P. A. (2016). Toward a gender understanding of the influence of the couple on family vacation decisions. *Tourism Management Perspectives*, 20, 290-298.
- Rojas-de-Gracia, M. M., Alarcón-Urbistondo, P. A. ve González Robles, E. M. (2018). Couple dynamics in family holidays decision-making process. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30(1), 601-617, <https://doi.org/10.1108/IJCHM-10-2016-0562>
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Schoppe-Sullivan, S. J. ve Mangelsdorf, S. C. (2013). Parent characteristics and early coparenting behavior at the transition to parenthood. *Social Development*, 22(2), 363-383.
- Schumacker, R. E. ve Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Selvi, K. Ve Bozo, Ö. (2019). Kaslı Olma Dürtüsü Ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Nesne*, 7(14), 68-82.
- Shockley, K. M. ve Allen, T. D. (2018). It's not what I expected: The association between dual-earner couples' met expectations for the division of paid and family labor and well-being. *Journal of Vocational Behavior*, 104, 240-260.
- Smith-Acuna, S. (2011). *Systems Theory in Action: Applications to Individual, Couples, and Family Therapy*. New Jersey: Wiley.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Allyn & Bacon.
- Van Rijn-Van Gelderen, L., Ellis-Davies, K., Huijzer-Engbrengenhof, M., Jorgensen, T. D., Gross, M., Winstanley, A., ... ve Bos, H. M. (2020). Determinants of non-paid task division in gay-, lesbian-, and heterosexual-parent families with infants conceived using artificial reproductive techniques. *Frontiers in Psychology*, 11.
- West, C. ve Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender & Society*, 1(2), 125-151.
- Worthington R. L. ve Whittaker T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. *The Counseling Psychologist*, 34(6), 806-838. doi:10.1177/0011000006288127
- Zemp, M., Nussbeck, F. W., Cummings, E. M. ve Bodenmann, G. (2017). The spillover of child related stress into parents' relationship mediated by couple communication. *Family Relations*, 66(2), 317-330.